

วันที่ 26 เมษายน 2540

ส่วนที่ 4 คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา 6/4/1 ถึง 6/4/2 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/4/3 มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า การที่มีผู้แทนจากพรรคเข้ามาเป็นกรรมการการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง อาจมีการเล่นพรรคเล่นพวก

คณะทำงานชี้แจงว่า ที่กำหนดให้ตัวแทนทุกพรรคการเมือง หนึ่ง คณะกรรมการการสรรหา เพราะต้องให้กรรมการเลือกตั้งได้รับความเห็นชอบจากพรรคการเมือง หนึ่ง คณะกรรมการสรรหา ต้องเสนอรายชื่อผู้มีคุณสมบัติเป็นกรรมการการเลือกตั้ง 10 คน ซึ่งเป็นจำนวน 2 เท่าของกรรมการการเลือกตั้ง นอกจากนั้นยังมีการเสนอรายชื่อมาจากส่วนอื่น ๆ อีก เพื่อให้รัฐสภาเป็นผู้คัดเลือก

มีผู้เสนอว่า หากเกรงว่าพรรคการเมืองจะเล่นพรรคเล่นพวก น่าจะมีการแก้ไขจำนวนบุคคลที่วุฒิสภาเสนอให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง จากเดิมกำหนดให้เสนอได้ 5 คน เป็น 10 คน ก็จะเป็นการด่วงดุลบุคคลที่พรรคการเมืองเสนอ ที่ประชุมเห็นชอบ

มาตรา 6/4/4 ถึง 6/4/8 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/4/9 มีการแก้ไขระยะเวลาจากเดิม 30 วัน เป็น 45 วัน เพื่อให้มีเวลามากขึ้น

มาตรา 6/4/10 มีการเพิ่มอำนาจให้กรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจ "ดำเนินการเลือกตั้ง"

มาตรา 6/4/11 มีการเสนอข้อให้เพิ่มให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจต่อไปนี้

- (1) อำนาจประกาศเขตเลือกตั้ง
- (2) สั่งนับคะแนนใหม่
- (3) สั่งระงับการเลือกตั้งเมื่อมีเหตุจำเป็น

คณะทำงานชี้แจงว่า เรื่องดังกล่าวจะมีกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ขอให้ดูมาตรา 6/4/11 (7)

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าในอนุมาตรา (4) ที่ให้สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่เมื่อหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คำว่า "อันควรเชื่อได้ว่า" มีน้ำหนักเบา น่าจะเปลี่ยนเป็นว่า "ปรากฏชัด"

มีผู้ชี้แจงว่าประเทศอินเดียกรณีข้างต้นก็กำหนดไว้กว้างเหมือนตามร่าง เพราะถ้าให้ปรากฏชัดอาจทำได้ยาก

มาตรา 6/4/12 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/4/13 มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าที่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสอบสวนเรียกบุคคลมาสอบสวน ไม่มีมาตรการบังคับ

คณะทำงานชี้แจงว่า ขอให้พิจารณาในบทเฉพาะกาลมาตรา 13 (3) ซึ่งกำหนดให้กรณีข้างต้นต้องกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

มีผู้เสนอขอให้เพิ่มเติมให้องค์กรเอกชนเข้ามาช่วยในการเลือกตั้งได้ ตามแบบประเทศฟิลิปปินส์ ที่ประชุมเห็นควรรับข้อเสนอข้างต้น แต่อาจกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ 5 บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา 6/5/1 มีผู้เสนอให้เดิมคำว่า “และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” ต่อท้ายมาตรานี้ เพื่อให้โยงกับมาตรา 8/1 ที่ให้ศาลปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธย นอกจากนี้ยังจะต้องเพิ่มข้อความดังกล่าวในเรื่องคณะรัฐมนตรีด้วย เพราะทั้ง 3 องค์กร (สภา, ครม., ศาล) ต่างก็เป็นองค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตย

คณะทำงานชี้แจงว่า มีธรรมเนียมปฏิบัติว่าอำนาจนิติบัญญัติเชื่อมโยงกับพระมหากษัตริย์ โดยร่าง พ.ร.บ. ที่ตรา ขึ้นต้องได้รับความยินยอมของพระมหากษัตริย์ สำหรับคำว่า “ในพระปรมาภิไธย” หมายความว่า เมื่อกระทำแล้วเป็นการกระทำในพระปรมาภิไธย พระมหากษัตริย์ไม่ต้องลงพระปรมาภิไธยอีกครั้ง คำพิพากษาของศาลพระมหากษัตริย์ไม่ต้องลงพระปรมาภิไธยในคำพิพากษา

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอ 1. เสียง เห็นคงไว้ตามร่างเดิม 10 เสียง และงดออกเสียง 9 เสียง

มีผู้เสนอให้เดิมคำว่า “และชุมชนของเขตหรือสาขาอาชีพที่ตนได้รับเลือก” ต่อท้ายมาตรานี้โดยมีหลักการว่า ผู้แทนเป็นของปวงชน แต่ขยายว่าปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ชุมชนของเขตที่ได้รับเลือกตั้ง เป็นการยอมรับความจริง ซึ่งจะมีประโยชน์ให้ ส.ส. ทำแทนเพื่อชุมชน หรือเขตได้ โดยไม่ถูกกล่าวหาว่าไปแทรกแซงเรื่องของบุคคลอื่น

มาตรา 6/5/2 ถึง 6/5/4 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/5/5 ตัดวรรคสองตามที่มีการตัดข้อความทำนองนี้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา 6/5/6 ถึง 6/5/10 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/5/11 มาตรานี้กำหนดให้มีสมัยประชุมทั่วไป ซึ่งสามารถพิจารณาได้ทุกเรื่อง และสมัยประชุมนิติบัญญัติโดยหลักพิจารณาเรื่องกฎหมายอย่างเดียว

มาตรา 6/5/12 ถึง 6/5/17 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/5/18 มรการเพิ่มหลักการใหม่ไม่ให้ใช้เอกสิทธิในคดีเลือกตั้ง

มาตรา 6/5/19 ถึง 6/5/23 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/5/24 วรรคสองนำมาจากออสเตรเลีย เรื่องรัฐบาลเสียงข้างน้อย แต่ที่ประชุมเห็นควรให้ตัดออกเพราะเมื่อเป็นรัฐบาลข้างน้อยก็ไม่ควรให้อยู่ต่อไป

มาตรา 6/5/24 ทวิ มีข้อเสนอให้เพิ่มบทบัญญัติให้กำหนดให้กรรมการวิสามัญพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับสตรีและเด็ก ต้องมีผู้หญิงหรือตัวแทนกลุ่มผู้หญิงเป็นกรรมการด้วยกึ่งหนึ่ง

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า ถ้าให้สิทธิกลุ่มสตรีดังกล่าวข้างต้น หากกลุ่มอื่น ๆ ในสังคมเรียกร้องบ้างจะทำอย่างไร และคำว่า “กฎหมายเกี่ยวกับสตรี” กว้างมาก

คณะทำงานชี้แจงว่าโดยหลักฐานรัฐธรรมนูญจะไม่บัญญัติถึงขั้นตอนร่าง พ.ร.บ. ถ้าจะมี ก็กำหนดไว้ในข้อบังคับสภา อย่างไรก็ตาม มีผู้เห็นว่าหากไม่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญในข้อบังคับ การประชุมก็จะเป็นการบัญญัติเรื่องดังกล่าว ที่ประชุมเห็นชอบตามข้อเสนอแต่ให้ขยายความรวมถึง กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับร่าง พ.ร.บ. นั้นด้วย จึงมอบให้ฝ่ายเลขานุการไปยกร่าง

มาตรา 6/5/25 ถึง 6/5/28 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/5/29 มาตรานี้เพิ่มเติมหลักการใหม่ โดยกรณีที่สภาฯ ปกติร่าง พ.ร.บ. ที่ค้างพิจารณาก็จะตกไปด้วย แต่ในร่างกำหนดว่าอาจมีการยกร่าง พ.ร.บ. ที่ค้างพิจารณาในสภาฯ ก่อน ถูกยุบขึ้นมาพิจารณาได้

มาตรา 6/5/30 มีผู้เสนอให้ตัดความในวรรคสองออกเพราะเห็นว่าไม่จำเป็น และ เวลารัฐบาลจะเข้าบริหารประเทศก็ได้มีการตกลงไว้ในนโยบายแล้วว่าจะใช้พัฒนาท้องถิ่นอย่างไร คณะทำงานชี้แจงว่า ใช้คำว่า "ต้องคำนึงถึง" เพื่อเป็นการแสดงเจตนารมณ์ ที่ประชุมเห็นควรตัดความในวรรคสองออก

มาตรา 6/5/31 คณะทำงานชี้แจงว่าได้มีการบัญญัติในวรรคหก วรรคเจ็ดเพิ่มเติม เพื่อไม่ให้ ส.ส. นำงบประมาณไปเป็นงบพัฒนาจังหวัด จึงใช้ว่า "ทางตรงหรือทางอ้อม"

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า หากบัญญัติไว้ดังวรรคหก จะหมายความว่า ส.ส. ไม่อาจเปลี่ยนแปลงการขอใช้งบได้เลย

ที่ประชุมจึงขอให้คณะทำงานกลับไปพิจารณาวรรคหก วรรคเจ็ดอีกครั้ง

มีผู้ตั้งประเด็นต่อไปว่าจะให้วุฒิสภามีอำนาจในการพิจารณางบประมาณมากขึ้นหรือไม่ เพราะมาจากการเลือกตั้ง มีผู้ชี้แจงว่าผู้สมัคร ส.ว. จะมาจากการเลือกตั้งก็ไม่จำเป็นต้องมีอำนาจเท่า ส.ส. นอกจากนั้นตามหลักสากล ส.ส. เท่านั้นที่มีอำนาจหน้าที่ที่สั่งการองบประมาณ

มาตรา 6/5/ 32 ถึง 6/5/33 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/5/34 ตัดวรรคสองเพราะเมื่อ ส.ว. บางส่วนมาจากการเลือกตั้ง ก็ควรมี สิทธิถามกระทำได้เช่นเดียวกับ ส.ส.

มาตรา 6/5/35 ถึง 6/5/36 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/5/37 คณะทำงานชี้แจงว่าจะไม่มีการอภิปราย ครม. ทั้งคณะเพราะเมื่อ ครม. บริหารงานผิดพลาดนายฯ ต้องรับผิดชอบ นอกจากนั้นยังทำให้การที่นายฯ จะนั่งควบสอง ตำแหน่งต้องตัดสินใจให้รอบคอบ เพราะญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีอาจเสี่ยง ส.ส. ในการขอเปิด อภิปรายน้อยกว่าการไม่ไว้วางใจนายฯ

มาตรา 6/5/35 ถึง 6/5/40 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/5/41 มีผู้เสนอว่าควรให้เป็นสิทธิของ ส.ส. ทั้ง ส.ว. ที่จะเสนอว่าจะส่งร่าง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ไม่ใช่บังคับให้ทุกกรณีต้องส่งศาลรัฐธรรมนูญ

คณะทำงานชี้แจงว่า ถ้าให้เป็นอำนาจของสมาชิกสภาก็ไม่มีกรณีที่จะส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย เพราะคงเป็นการยากที่จะยอมรับร่าง พ.ร.บ. ที่ตนเห็นชอบมีความผิดพลาดแล้วส่งให้องค์กรอื่นตรวจสอบ นอกจากนั้นการที่กำหนดให้ส่งร่าง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาก่อนประกาศใช้ เพราะเป็นเรื่องสำคัญ รัฐบาลที่มีเสียงข้างมากอาจออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ตน จึงต้องให้มีองค์กรตรวจสอบก่อนประกาศใช้

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญมีฐานะเหนือกว่า พ.ร.บ. ทั่วไป แต่ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญ ฉะนั้นจึงมีหลักว่า

- 1) ต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจก่อนประกาศใช้
- 2) การลงเสียงเห็นชอบ ต้องใช้เสียงมากกว่าปกติ
- 3) การพิจารณาวาระ 1 และวาระ 2 ต้องมีระยะเวลาห่างกันพอสมควร

ที่ร่างมาตรานี้ นำมามีเพียงประการเดียวคือ 1)

ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่าง 11 เสียง ให้ตัดออก 10 เสียง และงดออกเสียง 2 เสียง

ส่วนที่ 6 การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

มาตรา 6/6/1 ถึง 6/6/3 ไม่มีการอภิปราย

ส่วนที่ 7 ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ก่อนที่จะได้พิจารณาในส่วนนี้คณะทำงานได้หารือที่ประชุมว่าในร่างส่วนที่ 7 ได้กำหนดไว้หลายมาตราซึ่งอาจเป็นการลงในรายละเอียดเกินไป จึงได้ยกร่างขึ้นใหม่ให้เหลือเพียง 1 มาตรา ส่วนรายละเอียดให้ไปกำหนดไว้ในกฎหมายลูก

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรพิจารณาตามร่างฯ ฉบับที่เสนอมา (ยาว) แล้วหากเห็นควรให้มาตราโดยอยู่ในกฎหมายลูกก็ตัดมาตรานั้นออกไป

มาตรา 6/7/1 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 6/7/2 ที่ประชุมเห็นควรนำวรรคแรกไปรวมกับมาตรา 6/7/1 ส่วนที่เหลือให้ตัดออก

มาตรา 6/7/3 ถึง 6/7/4 ที่ประชุมเห็นควรตัดออก

มาตรา 6/7/5 ที่ให้แก่ไข้อยู่ในอนุมาตรา (3) ให้หมายถึงสนธิสัญญา

และข้อผูกพันระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ลงนามด้วย

มาตรา 6/7/6 ที่ประชุมเห็นควรให้คงไว้ตามร่าง

มาตรา 6/7/7 ที่ประชุมเห็นควรให้ตัดออก

ข้อเสนอเพิ่มเติม มีผู้เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แต่มีปัญหาว่าจะให้มีองค์กรใหม่ต่างหากหรือรวมอยู่ในผู้ตรวจการรัฐสภา

ที่ประชุมมีมติเห็นควรมีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน 19 เสียง เห็นว่าไม่ควรมี 0 เสียง และงดออกเสียง 4 เสียง

คณะทำงานตั้งข้อสังเกตว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนนี้จะมีอำนาจเพียงส่งเสริม การศึกษาสิทธิมนุษยชนตามพันธกรณี

มีผู้แสดงความเห็นว่าในประเทศแอฟริกาได้กรรมการสิทธิฯ นี้ มีการตั้งเป็นหน่วยงาน อิสระโดยมี

1. Public Protector (ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา) ดูแลตรวจสอบการทำงานของ รัฐสภา เนอเนการแก้ไข แต่ไม่อาจไปตรวจสอบการตัดสินใจของศาลได้

2. Human Right Commission มีอำนาจ

2.1 ส่งเสริมการเคารพในสิทธิ

2.2 ส่งเสริมการได้มาซึ่งสิทธิ

2.3 ติดตามประเมินเรื่องสิทธิ และตรวจสอบพร้อมทั้งทำรายงานเกี่ยวกับสิทธิ

มนุษยชนวิจัยศึกษา

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนนี้ไม่ควรมีอำนาจยื่นฟ้องต่อศาล เพราะ ได้รับอำนาจจากรัฐสภาเช่นเดียวกับผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ที่ประชุมจึงเห็นควรให้มีการตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในรูปแบบประเทศแอฟริกาได้

หมวด 7 นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี

มาตรา 7/1 มีข้อเสนอขอให้เปิดโอกาสให้ ส.ส. ที่มาจากเขตเดียวคนเดียวเป็นนายก รัฐมนตรีได้

คณะทำงานชี้แจงว่า ที่กำหนดไว้ให้นายกรัฐมนตรีมาจาก party list เพราะกระแสเลือก ตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงมีอยู่มาก การกำหนดให้ party list เป็นการประนีประนอม ไม่ได้มีเจตนา กีดกัน ส.ส. เขตเดียวคนเดียว

ที่ประชุมเห็นควรให้แก้ไขมาตรานี้เปิดโอกาสให้ ส.ส. เขตเดียวคนเดียวเป็นนายกฯ ได้

คณะทำงานตั้งข้อสังเกตว่าเมื่อเขียนว่า นายกฯ มาจาก ส.ส. และห้ามเป็นรัฐมนตรีใน ขณะเดียวกับการเป็น ส.ส. จะเกิดปัญหาในกรณีนายกรัฐมนตรีประสงค์จะลาออกเพื่อล้างไพ่ นายกฯ ก็ไม่อาจกลับมาเป็นนายกฯ ได้อีกเพราะไม่มีสถานะเป็น ส.ส. แล้ว ฉะนั้นต้องกำหนดไว้ด้วยว่านายกฯ ให้ตั้งจาก ส.ส. หรือ ส.ส. ที่สิ้นสภาพไปเพราะเป็นรัฐมนตรีสมัยนั้นได้

มาตรา 7/2 ถึง มาตรา 7/4 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 7/5 มีผู้เสนอให้รัฐมนตรีพ้นจากเป็น ส.ส. เมื่อครบ 30 วันนับแต่มี พระบรมราชโองการแต่งตั้งเพื่อให้เหลื่อมกันไว้ จะได้ไม่เสียความรู้สึก

มาตรา 7/6 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 7/7 มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อมีการตั้ง ครม. แล้วต้องรอให้มีการแถลงนโยบายก่อนจึงจะเข้าบริหารราชการแผ่นดินได้ใช่หรือไม่

มีผู้ชี้แจงว่า เมื่อมีการยุบสภา ครม. เดิมยังทำ "หน้าที่" ต่อไป แม้มีการตั้งนายกฯ ใหม่ แต่ยังไม่มีการตั้ง ครม. รัฐมนตรีก็ยังทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการตั้ง ครม. ใหม่ แต่ ครม. ยังทำหน้าที่ไม่ได้จนกว่าจะถวายสัตย์ปฏิญาณ ครม. เก่าจึงพ้นหน้าที่ ครม. ใหม่เข้ามาทำหน้าที่ประจำได้ และทำร่างนโยบายแต่ยังประชุม ครม. ไม่ได้ จนกว่าจะแถลงนโยบาย

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า ช่วงร่างนโยบายนายกต้องตัดสินใจปัญหาสำคัญ หนึ่ง เห็นว่าที่ถือกันว่า ครม. เข้าบริหารได้เมื่อแถลงนโยบาย เพราะเดิมการแถลงนโยบายมีการลงมติปัจจุบันการแถลงนโยบายเพื่อทราบ ดังนั้นจะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ว่า ครม. เข้าบริหารประเทศได้เมื่อเข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณ

คณะทำงานชี้แจงในประเด็นที่มีการเปลี่ยนชื่อหมวด 7 จากที่เคยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ว่า เดิมสอนและถือกันมาตลอดว่านายกรัฐมนตรีเป็นหนึ่งในรัฐมนตรี แต่ต่อมามีการให้ความสำคัญต่อยกฯ มากขึ้น เช่นกำหนดว่านายกตาย ครม. พ้นจากตำแหน่งทั้งหมด นอกจากนั้นที่ใช้ชื่อหมวดว่า "รัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี" เพราะตามร่างรัฐธรรมนูญ จะมีรัฐมนตรีที่ไม่ได้นั่งใน ครม. ด้วย นอกจากนั้นประสงค์ให้ถือว่ายกฯ เป็นหนึ่งในรัฐมนตรีคนอื่น ๆ ที่นั่งใน ครม. เท่านั้น

ที่ประชุมเห็นควรให้เปลี่ยนชื่อหมวดเป็น "คณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรี" หนึ่งรัฐมนตรีไม่ว่าจะอยู่ใน ครม. หรือไม่ก็ตามเมื่อเข้าเฝ้าถวายสัตย์เพราะต่างก็มีอำนาจหน้าที่

มาตรา 7/8 ถึง มาตรา 7/10 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 7/11 คณะทำงานชี้แจงว่า คำว่า "รัฐมนตรี" จะหมายถึง รัฐมนตรีใน ครม. และนอก ครม. ด้วย แต่หากประสงค์จะแยกจะใช้ว่า "รัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่น"

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าในมาตรา 7/1 ที่ให้พระมหากษัตริย์ตั้ง รัฐมนตรี 49 คน และมาตรา 7/2 ให้นายกฯ ตั้งรัฐมนตรีแรก 29 คน จะหมายความว่าพระมหากษัตริย์ตั้งรัฐมนตรี 49 คน และนายกฯ ตั้งอีก 29 คน ใช่หรือไม่

คณะทำงานชี้แจงว่า นายกฯ เสนอชื่อรัฐมนตรี 49 คน แล้วกำหนดไว้ในการเสนอว่า จะให้ใครเป็นรัฐมนตรีใน ครม. หรือเป็นรัฐมนตรีเฉย ๆ

มีผู้แสดงความเห็นว่าในทางปฏิบัติอาจตัดความได้ว่านายกรัฐมนตรีชื่อรัฐมนตรีไป 49 คน แล้ว นายกฯ ออกประกาศว่ารัฐมนตรีคนใดจะเป็นรัฐมนตรีใน ครม. หรือนอก ครม. พร้อมระบุกระทรวงที่ดูแลรับผิดชอบ ซึ่งเห็นว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นายกฯ ปรับ ครม. ได้ง่ายไม่ต้องให้พระมหากษัตริย์โปรดเกล้าฯ อีก

มาตรา 7/11 นี้ขอให้ดูรัฐธรรมนูญเบลเยียมประกอบ

มาตรา 7/12 ถึง มาตรา 7/14 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 7/15 มีผู้ตั้งสังเกตว่าที่กำหนดไว้ใน (4) ให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดเมื่อต้องคำพิพากษาให้จำคุกกรรมการรองลงอาญาด้วยหรือไม่

คณะทำงานชี้แจงว่า กรณีศาลจะรอลงอาญา ก็ต้องมีคำพิพากษาให้จำคุกก่อน ฉะนั้น (4)จึงรวมการรอลงอาญาด้วย ถ้าในรัฐธรรมนูญจะให้หมายถึงการจำคุกจะใช้ถ้อยคำว่า “ถูกจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุด

อย่างไรก็ตาม มีผู้แสดงความเห็นว่าที่เป็นปัญหาคือ มีการรอลงอาญาก่อนเป็นรัฐมนตรี ซึ่งไม่มีลักษณะต้องห้ามตอนเข้าเป็นรัฐมนตรี แต่ (4) นี้ หมายถึงเป็นรัฐมนตรีแล้วจึงมีการรอลงอาญา ซึ่งทำให้พ้นจากตำแหน่ง อนึ่ง คำพิพากษามาตาม (4) นี้ไม่จำเป็นต้องเป็นคำพิพากษาถึงที่สุด เพราะรัฐมนตรีเป็นมนตรีแห่งรัฐ

คณะทำงานขอให้เพิ่มเป็นวรรคสาม ของมาตรา 7 / 14 ห้ามรัฐมนตรีรักษาการณแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ เว้นแต่กรรมการการเลือกตั้งเห็นชอบ

มาตรา 7 / 15 ถึง มาตรา 7/16 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 7 / 17 คณะทำงานชี้แจงว่า ในวรรคสามเมื่อ พรรคไม่ได้รับความเห็นชอบจากสภา ย่อมมีผลต่างจากการให้ความเห็นชอบ แต่ตุลาการรัฐธรรมนูญไทยเคยตัดความในกรณีพระราชกฤษฎีกานิโทษกรรมพฤษภาทมิฬว่า “ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น” คือ โทษที่ได้รับนิโทษไปแล้วก็แล้วกันไป ซึ่งไม่ต้องสิ่งที่ไม่กระทบคือ “การกระทำ” ทางกายภาพเช่น การจับ การออกคำสั่งทางปกครอง แต่ไม่ใช่เพียงแค่เอกสาร

มาตรา 7 / 18 ถึง มาตรา 7/20 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 7 / 2 การออกเสียงประชามติเป็นหลักการใหม่ การออกเสียงประชามติมี

2 ระบบคือ

1. ระบบปรึกษา
2. ระบบตัดสิน

ร่าง นี้ใช้ระบบปรึกษาคือ ให้มีการออกเสียงประชามติได้เมื่อร่าง พรบ. ผ่านรัฐสภาก่อน นายกฯ ทูลเกล้าฯ

คณะทำงาน ขอไปปรับปรุงเรื่องนี้โดยจะแยกเป็น 2 กรณี คือ

1. การออกเสียงประชามติร่าง พรบ.
2. การออกเสียงประชามติ เรื่องสำคัญอื่น ๆ

มีข้อสังเกตว่า การออกเสียงประชามติที่เคยกำหนดในรัฐธรรมนูญ จะเป็นกรณีที่ทูลเกล้าฯ ถวายร่าง พรบ. แล้ว พระมหากษัตริย์เห็นควรออกประชามติ ตามร่างนี้ การออกเสียงประชามติเป็นความรับผิดชอบของ ครม.

อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมเห็นควรไม่ให้มีการออกเสียงประชามติตามมาตรา นี้ จึงให้ตัดออก

มาตรา 7 / 22 ถึง มาตรา 7 / 27 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 7 / 28 ตัดออก

มาตรา 7 / 29 ถึง มาตรา 7 / 30 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 7/31 เป็นหลักการใหม่จะช่วยในการปฏิรูประบบราชการ จากแต่เดิมการตั้ง
โอน ยุบเลิกกระทรวง ทบวง กรม ต้องตราเป็น พรบ. แต่ตามร่างให้เป็น พระราชกฤษฎีกา
มีข้อสังเกตว่าในพระราชกฤษฎีกา ต้องมีการระบุอำนาจหรือหน่วยงานที่มีการตั้งโอนหรือยุบด้วย
มาตรา 7/32 ถึง มาตรา 7/33 ไม่มีการอภิปราย

หมวด 8 ศาลและเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม

มาตรา 8/1/1 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 8/1/2 มีผู้เสนอให้ตั้งสภาตุลาการขึ้นควบคุมศาลทั้งหลายโดยสภาตุลาการ
ประกอบด้วย (เพื่อให้ศาลมีเอกภาพ)

- อดีตผู้พิพากษาศาลฎีกา 3 คน
- ผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญ 3 คน
- ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม 5 คน
- ผู้พิพากษาศาลปกครอง 3 คน
- อดีตอัยการสูงสุด 2 คน
- จากการคัดเลือกที่ผ่านการว่าความมาแล้วกว่า 20 ปี 3 คน
- ทนายความยศไม่ต่ำกว่าพลตำรวจตรี 3 คน
- ตำรวจยศไม่ต่ำกว่าพลตำรวจตรี 3 คน
- นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์ 3 คน

รวม 30 คน

คณะทำงานชี้แจงว่า ความมีเอกภาพของศาลมี 2 รูปแบบ

1) ให้ศาลเป็นแบบปิรามิด คือ ให้มีศาลสูงสุดมีอำนาจพิจารณาข้อกฎหมายที่เสนอมา
จากศาลต่าง ๆ (เช่น ในเยอรมันมีศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจตรวจสอบคำพิพากษาศาลยุติธรรม ศาลแรงงาน
ศาลภาษี ศาลปกครอง)

2) ให้ศาลเป็นแบบแท่ง คือ แต่ละศาลก็มีประมุขของตน

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า สภาตุลาการนี้จะมาแทนที่ ก.ต. หรือไม่

มีผู้ชี้แจงว่า ศาลยุติธรรมปัจจุบันให้ใช้รูปแบบศาลแบบปิรามิด และมีแนวโน้ม

ยอมรับให้บุคคลภายนอกเข้ามาเป็น ก.ต. ร่วมด้วยได้

ที่ประชุมเห็นว่า เนื่องจากสภาตุลาการที่เสนอนี้เป็นเรื่องใหม่ไม่อาจพิจารณายกร่าง
ได้ทันในวันนี้ จึงมอบให้นุกรรมการฝ่ายวิชาการไปศึกษาเพิ่มเติมในรายละเอียดต่อไป

มาตรา 8/1/3 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 8/1/4 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 8/1/5 โดยหลักสากลเมื่อเจ้าพนักงานจับกุมบุคคลได้แล้วต้องนำส่งศาลโดยเร็ว จึงมีการบัญญัติมาตรานี้ แต่มีการปรับเปลี่ยนด้วยคำ จึงให้คณะทำงานรับไปพิจารณาอีกครั้ง

มาตรา 8/1/6-8/1/13 ไม่มีผู้อภิปราย

มาตรา 8/1/14 คณะทำงานขอเพิ่มเติมข้อความในมาตรานี้โดยให้เป็นวรรคสอง โดยกำหนดให้กระบวนการวินิจฉัยชี้ขาดกรณีที่มีการขัดกันระหว่างอำนาจศาลต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด เพราะปัจจุบันแม้จะมีความตามวรรคแรก แต่ไม่มีกระบวนการทำให้ไม่มีการวินิจฉัยเรื่องอำนาจศาลขัดกัน

มาตรา 8/1/15 มีการเพิ่มข้อความที่ขีดเส้นใต้ในวรรคแรก คือ “ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระตามในธรรมของตนในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี...” ในชั้นคณะทำงานเพื่อเน้นให้เห็นว่าอำนาจเป็นอิสระ ตุลาการไม่ใช่ใช้ระบบบังคับบัญชาเหมือนข้าราชการอื่น ปัจจุบันในทางปฏิบัติเมื่อศาลยุติธรรมพิจารณาคดีสำคัญ องค์คณะของพิพากษาที่รับผิดชอบสำนวนคดี จะหารือผู้บังคับบัญชาเมื่อจะมีคำพิพากษา และบางกรณีจะมีการตรวจสอบร่างคำพิพากษาก่อนที่จะอ่านโดยผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้ศาลในแต่ละภาค จะมีอธิบดีศาลภาคดูแลอยู่ และจะมีระเบียบว่าคดีประเภทใดต้องส่งให้อธิบดีภาคตรวจร่างคำพิพากษาก่อนอ่าน อนึ่ง ในศาลสูงก็จะมีของผู้ช่วยตรวจร่างคำพิพากษา ก่อนแล้วส่งให้รองประธานศาลสูงพิจารณาอีกครั้งก่อนคำพิพากษา ในบางกรณีเมื่อผู้บังคับบัญชาไม่เห็นด้วยกับร่างคำพิพากษาก็จะส่งคืนให้องค์คณะพิจารณาอีกครั้ง และบางครั้งก็อาจมีการจ่ายสำนวนให้องค์คณะอื่นพิจารณาใหม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามบางกรณีก็ยินยอมให้มีคำพิพากษาโดยผู้บังคับบัญชาไม่เห็นด้วย

มาตรา 8/1/16 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 8/1/17 เนื่องจากการบัญญัติไว้ในวรรคแรกโดยด้วยคำว่า “พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการพ้นจากตำแหน่ง” ทำให้เกิดแนวปฏิบัติว่าแม้ข้าราชการตายก็ยังคงให้พระมหากษัตริย์โปรดเกล้าให้พ้นจากตำแหน่ง ทั้งที่การตายก็ทำให้สิ้นสภาพในความเป็นจริง เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงมีการแก้ไขด้วยคำในวรรคแรกว่า “พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้พิพากษาและตุลาการและทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่พ้นจากตำแหน่งเพราะความหมาย” ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

มาตรา 8/1/1-8/1/20 ไม่มีการอภิปราย

ส่วนที่ 2 ศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา 8/2/1 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 8/2/2 มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า เหตุใดจึงกำหนดคุณสมบัติตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไว้เฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ ทั้งที่กรอบกำหนดไว้ว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรัฐศาสตร์ก็ได้ อีกครั้งการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญบางกรณีไม่ใช่เรื่องทางกฎหมายโดยตรง

คณะทำงานชี้แจงว่า ตามร่างรัฐธรรมนูญนี้ก็กำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนต้องเขียนคำวินิจฉัยของตนจึงได้กำหนดไว้เฉพาะว่าจะต้องผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์

ที่ประชุมเห็นควรกำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรัฐศาสตร์สามารถเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้โดยกำหนดให้มี 3 คน ในขณะที่ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิต่างนิติศาสตร์ 5 คน

นอกจากนี้ผู้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ควรกำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิต่างอื่น ๆ เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ด้วย

มาตรา 8/2/3-8/2/10 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 8/2/11 คณะทำงานชี้แจงว่า ได้ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาให้ความเห็นในการตีความรัฐธรรมนูญได้ โดยถือเป็นเพียงความเห็นที่ไม่ผูกพันองค์กรใด ๆ เพราะถ้าให้การตีความผิดพลาด ผลจะเป็นว่าศาลรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนั้นโดยหลักสากลแล้วเป็นองค์กรที่มีลักษณะเป็นศาลศาลจะวินิจฉัยได้ต่อเมื่อมีข้อพิพาท (case) เท่านั้น

มีผู้เสนอขอเพิ่มข้อความในวรรคสองและสาม ดังนี้

“เมื่อศาลรัฐธรรมนูญให้ความเห็นตามวรรคหนึ่งแล้วให้รัฐสภาวินิจฉัยในการตีความรัฐธรรมนูญนั้น

มติในการวินิจฉัยของรัฐสภาตามวรรคสองให้ใช้เสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภารวมกัน”

ทั้งนี้ เพื่อให้มีการนำความเห็นชอบศาลรัฐธรรมนูญไปปฏิบัติ

คณะทำงานชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญไทยแต่เดิมกำหนดให้การตีความรัฐธรรมนูญเป็นของรัฐสภา เพิ่งมีการแก้ไขในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2534 ตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นผู้ตีความรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการเปิดช่องให้มีการตั้งปัญหาที่ยังไม่เกิดขึ้นเพื่อให้ตุลาการรัฐธรรมนูญ (ตามร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้เปลี่ยนเป็นศาลรัฐธรรมนูญ) ตีความ อย่างไรก็ตาม ร่างมาตรานี้ไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ก็ได้ เพราะศาลจะวินิจฉัยก็ต่อเมื่อมีข้อพิพาท โดยทั่วไปจะไม่ให้ความเห็น

ที่ประชุมเห็นควรให้ตัดมาตรานี้ออก

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า หากมีปัญหาในการตีความรัฐธรรมนูญจะให้องค์กรใดตีความ คณะทำงานชี้แจงว่าองค์กรใดใช้รัฐธรรมนูญก็มีอำนาจตีความรัฐธรรมนูญและหากมีข้อพิพาทจึงจะให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

มาตรา 8/2/11 ทวิ มีผู้เสนอให้เพิ่มเติมบทบัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภารวมกัน หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป มีสิทธิที่จะเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายใด ๆ ได้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามกรอบ

เพราะตามร่างรัฐธรรมนูญนี้จะนำปัญหาว่ากฎหมายใดขัดรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ต้องมีข้อพิพาทเป็นคดีขึ้นสู่ศาลยุติธรรมก่อน จึงมีปัญหว่าต้องรอให้สิทธิของประชาชนถูกกระทบก่อน ทั้งนี้มีกฎหมายจำนวนมากที่ขัดรัฐธรรมนูญ จึงควรให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบกฎหมายดังกล่าวได้โดยไม่ต้องรอให้เป็นคดี

คณะทำงานชี้แจงว่า ศาลรัฐธรรมนูญตามร่างรัฐธรรมนูญนี้จะตรวจสอบว่ากฎหมายใดขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ ในกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่บังคับให้ต้องส่งศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบก่อนนำขึ้นทูลเกล้าฯ
- 2) ร่างพระราชบัญญัติอื่น สมาชิกวุฒิสภาตามจำนวนที่รัฐธรรมกำหนด เสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบได้
- 3) เมื่อกฎหมายผ่านสภา และมีการใช้บังคับนั้นในศาลยุติธรรมแล้วมีผู้เห็นว่ากฎหมายที่ใช้บังคับขัดรัฐธรรมนูญก็สามารถให้ศาลยุติธรรมส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้
- 4) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เห็นว่ากฎหมายใดขัดรัฐธรรมนูญ สามารถขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้

อนึ่ง หากมีการเพิ่มเติมตามข้อเสนอ จะทำให้ศาลรัฐธรรมนูญมีภาระมากขึ้นไป กรณีปัญหาที่ผู้เสนอให้เพิ่มเติมยกขึ้นมานั้น ผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเห็นว่ากฎหมายใดขัดรัฐธรรมนูญก็สามารถร้องเรียนผ่านผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะเป็นผู้กลั่นกรองก่อนที่จะนำไปสู่ศาลรัฐธรรมนูญ อีกทั้ง กรณีที่กฎหมายตราออกใช้บังคับแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมหรือไม่ดีประการใด จะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกเป็นหน้าที่ของรัฐสภา

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอ 6 เสียงไม่เห็นชอบ 11 เสียง งดออกเสียง 4 เสียง
มาตรา 8/2/12 คณะทำงานขอให้ตัดความในวรรคแรกออกทั้งหมดเพราะได้ทำขึ้นเพื่อตรวจสอบอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น ทั้งนี้ ในอนุมาตราต่าง ๆ ที่กำหนดไว้นั้น จะมีกำหนดไว้ในมาตราต่าง ๆ เป็นการเฉพาะอยู่แล้ว

มาตรา 8/2/13-8/2/17 ไม่มีการอภิปราย

ส่วนที่ 3 ศาลยุติธรรม

มาตรา 8/3/1 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 8/3/2 มีผู้เสนอขอให้ตัดความในวรรคสองที่กำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ไม่มีอำนาจพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริง เพราะเห็นว่าเป็นการจำกัดสิทธิประชาชน แม้ต่างประเทศศาลสูงจะพิจารณาเฉพาะปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น แต่สภาพประเทศไทยต่างจากประเทศอื่น แต่ถ้าจะคงวรรคสองไว้ต้องมีบทเฉพาะกาล

คณะทำงานชี้แจงว่า หากระบบพิจารณายังคงเป็นแบบเดิม ที่ศาลนั้นพิจารณาไม่ครบองค์คณะ การพิจารณาใช้เวลานาน คดีหนึ่ง ๆ เปลี่ยนผู้พิพากษาหลายครั้ง ซึ่งทำให้อาจมีข้อผิดพลาดในการรับฟังข้อเท็จจริงได้ ก็เห็นว่าควรตัดวรรคสองออก แต่หากพิจารณาต่างร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้ มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ กำหนดให้ผู้พิพากษานั้นพิจารณาเต็มองค์คณะให้พิจารณาคดีต่อเนื่อง ฉะนั้นผู้พิพากษาศาลชั้นต้น จึงเป็นผู้รู้เห็นข้อเท็จจริงในคดีดีที่สุดจะชี้ขาดปัญหาข้อเท็จจริง

ที่ประชุมเห็นควรไว้ตามร่างเดิม 10 เสียง เห็นควรให้ตัดความในวรรค 4 เสียง
งดออกเสียง 4 เสียง

มาตรา 8/3/3 มีผู้เสนอขอให้ตัดความในวรรคสองที่เปิดให้ตั้งบุคคลภายนอกเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา เพราะมีกระแสด้านอีกทั้งโดยหลักผู้พิพากษาศาลฎีกาต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

คณะทำงานชี้แจงว่า โดยหลักสากลศาลฎีกาต้องเป็นระบบเปิด ให้มีคนนอกเข้าเป็นผู้พิพากษาได้ เพื่อให้ นำความรู้สึกของสังคมเข้าสู่ศาลฎีกา เพื่อเปลี่ยนแปลงแนวบรรทัดฐานคำพิพากษา

ที่ประชุมเห็นควรให้ตัดในวรรคสองออก โดยไม่มีการลงมติ

มาตรา 8/3/4 มีการแก้ไขอนุมาตรา (3) ให้คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) ผู้ทรงคุณวุฒิจากเดิมในร่างที่กำหนดไว้ 4 คน ลดเหลือ 2 คน โดยให้มาจากการเลือกของรัฐสภา

มาตรา 8/3/5 ไม่มีการอภิปราย

ส่วนที่ 4 ศาลปกครอง

มีผู้เสนอขอเพิ่มให้บุคคลผู้เสียหายมีสิทธิยื่นฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อศาลปกครองเนื่องจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีการยกตัวอย่างที่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทย ซึ่งทำให้แรงงานไทยได้รับความเดือดร้อน แต่เจ้าหน้าที่รัฐไม่ดำเนินการใด ๆ กรณีนี้จะฟ้องศาลปกครองได้หรือไม่

คณะทำงานชี้แจงว่า ถ้าจะเป็นการฟ้องคดีอาญาไม่อาจฟ้องที่ศาลปกครองได้ ต้องไปฟ้องที่ศาลยุติธรรม แต่กรณีตามปัญหาข้างต้นสามารถฟ้องศาลปกครองเพื่อให้ศาลสั่งฝ่ายปกครองกระทำ การได้ แต่ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการบัญญัติขอบเขตอำนาจของศาลปกครองที่จะจัดตั้งขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม การกระทำของฝ่ายปกครองแยกได้ 2 ประเภท คือ

1. ปฏิบัติการทางปกครอง (real act) เช่น การชูดคลอง ฯลฯ
2. คำสั่งทางปกครอง (administrative act) เช่น ใบอนุญาต

โดยทั่วไปหากมิใช่การกระทำที่มีลักษณะข้างต้นจะฟ้องศาลปกครองไม่ได้

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า จากการรับฟังประชาชน ประชาชนให้ความคาดหวังต่อศาลปกครองสูง โดยเห็นว่าถ้าได้ความเดือดร้อนจากราชการ สามารถฟ้องศาลปกครองได้ และนอกจากนั้นยังอยากให้มีการตั้งศาลปกครองขึ้นทุกอำเภอ

มาตรา 8/4/1 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 8/4/2 มีผู้เสนอให้ตัดวรรคสองที่ให้บุคคลภายนอกเป็นผู้พิพากษาศาลปกครองได้ออกเพื่อให้กับศาลฎีกาที่ได้ตัดไปแล้ว

คณะทำงานชี้แจงว่า กรณีนี้เป็นการจัดตั้งศาลใหม่ และคดีปกครองจำเป็นต้องอาศัยความรู้จากหลายฝ่ายจึงขอให้คงวรรคนี้ไว้ ที่ประชุมเห็นควรให้คงไว้แต่มีการเพิ่มเติมว่านอกจากผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์ขอเพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์ ขอเพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิตางบริหารราชการแผ่นดินด้วย เพื่อให้กว้างขึ้น ที่ประชุมเห็นชอบ

มาตรา 8/4/3 ไม่มีการอภิปราย

มาตรา 8/4/4 มีผู้หรือว่าในอนุมาตรา (3) จะแก้ไขกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มาจากรัฐสภาอย่างเดียวเหมือนกรณีในศาลยุติธรรมหรือไม่

คณะทำงานชี้แจงว่า ศาลปกครองตัดสินคำสั่งที่ออกจากรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี นอกนั้นยังวินิจฉัยมติคณะมนตรีว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ฉะนั้นผู้เป็นกรรมการตุลาการศาลปกครองต้องมีบทเป็นที่ยอมรับจากฝ่ายบริหารด้วย ที่ประชุมเห็นควรให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เลือกกรรมการตุลาการได้ด้วย

มาตรา 8/4/5 ไม่มีการอภิปราย

ส่วนที่ 5 ศาลทหาร

มาตรา 8/5/1 ไม่มีการอภิปราย

ส่วนที่ 6 อัยการ

คณะทำงานชี้แจงว่าในหมวดนี้เพิ่มขึ้นมาใหม่ จากรัฐธรรมนูญปัจจุบันมีที่มาจากรัฐธรรมนูญปัจจุบัน มีที่มาจากรัฐธรรมนูญแอฟริกาใต้ และโปรตุเกส ทั้งนี้เพื่อ

1. ให้อัยการถูกตรวจสอบได้
2. ให้หลักประกันในการแต่งตั้งโยกย้ายอัยการ

ในเรื่องอำนาจหน้าที่ของอัยการคงเดิม

มีผู้เสนอให้ตัดส่วนที่ 6 อัยการทั้งหมดเพราะ รัฐธรรมนูญเป็นเรื่องการเมืองการปกครอง อัยการเป็นเพียงหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม จะคงอัยการไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็ต้องมีราชทัณฑ์ตำรวจด้วย คณะทำงานขอตัดส่วนที่ 6 ออกทั้งหมด